

Tofiq Bakıxanov

*Naxçıvan
təranələri*

ÜZEYİR HACIBƏYLİ adına BAKI MUSİQİ AKADEMİYASI

AZƏRBAYCAN BƏSTƏKARLAR İTTİFAQI

TOFİQ BAKIXANOV

NAXÇIVAN TƏRANƏLƏRİ

Səs ilə fortepiano üçün

Naxçıvan Muxtar Respublikasının şairlərinin

sözlərinə yazılmış mahnılar və romanslar

Bakı – 2018

*Mərhum bəstəkar Ortoğrul Cavid Hüseyn Cavid oğlunun
əziz xatirəsinə həsr olunur.*

Redaktorlar:

YAŞAR XƏLİLOV

Naxçıvan Muxtar Respublikasının əməkdar incəsənət xadimi

GÜNAY MƏMMƏDOVA

sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru

Tofiq Bakıxanov. NAXÇIVAN TƏRANƏLƏRİ.

*Səs ilə fortepiano üçün Naxçıvan Muxtar Respublikasının şairlərinin sözlərinə yazılmış mahnılar və
romanslar. – Bakı: Mütərcim, 2018. – 60 səh.*

*Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Vasif Talibov
Naxçıvan Muxtar Respublikasının əməkdar incəsənət xadimi
fəxri adı vəsiqəsini Tofiq Bakıxanova təqdim edərkən. 2017-ci il*

TOFİQ ƏHMƏD AĞA OĞLU BAKIXANOVUN FƏXRİ ADLARI VƏ MÜKAFATLARI

1. Ü.Hacıbəyov adına təqaüdə layiq görülmüşdür (1948).
2. İkinci Respublika gənclər festivalının laureatı (1957).
3. Azərbaycan Respublikasının yaradılmasının 40 illiyinə həsr olunmuş müsabiqədə 1 saylı simfoniyasına görə mükafata layiq görülmüşdür (II dərəcəli diplom, 1960).
4. Yeni musiqili səhnə əsərlərinin yaradıcısı kimi Ümumittifaq müsabiqəsinin laureatı (Moskva, 1968).
5. Azərbaycan Respublikasının əməkdar incəsənət xadimi (1973).
6. Dosent (1977).
7. Azərbaycan Respublikasının yaradılmasının 60 illiyinə həsr olunmuş müsabiqədə "Viola və fortepiano üçün 1 saylı sonata"sına görə I yerə və mükafata layiq görülmüşdür (1980).
8. Professor (1983).
9. SSRİ əmək Veteranı Medalı. Moskva (1988).
10. Azərbaycan Respublikasının xalq artisti (1990).
11. Azərbaycan Milli Yaradıcılıq Akademiyasının incəsənət doktoru (1996).
12. Abbasqulu Ağa Bakıxanov adına mükafatın laureatı (1996).
13. Azərbaycan Respublikasının əmək Veteranı (1997).
14. Nizami Gəncəvinin anadan olmasının 850 illiyinə həsr olunmuş "Xeyir və Şər" baleti mükafata layiq görülmüşdür (1997).
15. "Şöhrət" ordeni (2000).
16. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdçüsü (2001).
17. Abbasqulu Ağa Bakıxanov adına mükafatın laureatı (2001).
18. "Humay" mükafatı laureatı (2005).
19. "Uğur" mükafatı laureatı (2007).
20. "Min bir mahnı" Milli Musiqi və Mahnı mükafatı laureatı (2008).
21. İran İslam Respublikasında ilk muğam festivalının Fəxri Diplomu və Mükafatçısı (Ərdəbil, 2008).
22. İİR Tehran – "Surə" Universitetinin Fəxri Diplomu və Mükafatçısı (2010).
23. Abbasqulu Ağa Bakıxanov adına mükafatın laureatı (2010).
24. ABŞ-nın "Fulbrayt-Heys" təqaüdü laureatı (2010).
25. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fəxri Diplomu mükafatçısı (2010).
26. Naxçıvan Muxtar Respublikasının 85 illiyinə təsis olunmuş Qızıl medal mükafatçısı (2010).
27. "Əsrin ziyalıları" mükafatı laureatı (2014).
28. Dünya Söz Akademiyası Hacı Fərhad Mirzə adına Beynəlxalq "Kəlam" mükafatı laureatı. (2014, Ankara ş., Türkiyə).
29. Dünya Söz Akademiyasının Elmi Şurasının üzvü adına layiq görülmüşdür (9 noyabr 2015, Ankara ş., Türkiyə).
30. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi (2015).
31. Tehrandakı Musiqi və Memarlıq "Azad" Universitetinin Fəxri Doktoru diplomu (2016).
32. Üzeyir Hacıbəyli mükafatı laureatı (2017).
33. Naxçıvan Muxtar Respublikası Bəstəkarlar Təşkilatının fəxri üzvi (2017).

ƏCƏMİ YURDUNUN SÖZÜ, SƏDASI

Beləliklə, 2017-ci ildə qələmə aldığımız son yazı da, 2018-ci ildə hazırladığımız ilk material da görkəmli sənətkar, Xalq artisti, professor, "Şöhrət" ordenli bəstəkar Tofiq Bakıxanov haqqında oldu. Tofiq müəllimin yaradıcılığında Naxçıvan mövzusu daim əsas istiqamətlərdən biri olmuşdur. Təsadüfi deyildir ki, Muxtar Respublika Ali Məclisinin sədri Vasif Talıbovun təşəbbüsü ilə Tofiq müəllimin 75, 80 və 85 illik yubileyləri Naxçıvanda böyük təmtəraqla qeyd edilmişdir. Görkəmli bəstəkar isə həmin yubiley tədbirlərinin heç birinə əliboş getməmişdir. Belə ki, ustad sənətkar Muxtar Respublikaya hər səfəri ərəfəsində Naxçıvan mövzusunda bir əsər yazır və həmin əsər ilk dəfə məhz Əcəmi yurdunda səsləndirilir. Bu barədə ölkə mətbuatında və çoxsaylı kitablarda dəfələrlə söz açılmışdır.

"Əcəmi yurdunun sözü, sədası" adlı məqalə də "Naxçıvan təranələri" adlı bu kitabda Tofiq Bakıxanovun qəlbindəki Naxçıvan sevgisinin təzahürü kimi qəbul edilməlidir. Belə ki, bu kitabda toplanmış musiqi əsərləri bilavasitə Naxçıvanda doğulub böyümüş şairlərin sözlərinə yazılmışdır. Yeni yerli şairlərin bu qədim diyara olan sevgi, məhəbbət və rəğbətləri Tofiq Bakıxanov qələmi ilə daha da zینətləndirilmiş, dillər əzbəri olan musiqi əsərlərinə çevrilmişdir.

Kitabdakı mahnı və romanslardan bəzilərinə diqqət yönəldək. Məsələn, "İnsan ürəyi" romansı görkəmli şair Adil Babayevin sözlərinə yazılmışdır.

(1925-1977)

1925-ci il yanvarın 28-də Naxçıvan şəhərində anadan olmuş Adil Babayev orta təhsilini başa vurduqdan sonra "Şərq qapısı" qəzeti redaksiyasında əvvəl korrektor, sonra ədəbiyyat və incəsənət şöbəsinin müdiri olmuşdur. 1943-cü ildə Tbilisidə Puşkin adına İkiillik Müəllimlər İnstitutunun ədəbiyyat fakültəsinə daxil olmuş, eyni zamanda "Sovet Gürcüstanı" qəzeti redaksiyasında ədəbiyyat şöbəsinə rəhbərlik etmişdir. Ədəbi yaradıcılığa 1939-cu ildən başlamışdır. İlk şeirləri Tbilisidə "Gənc nəsil" məcmuəsində və "Sovet Gürcüstanı" qəzetində çıxmışdır. 1941-ci ildə "Sevinc" əsərinə görə "Sovet Gürcüstanı" qəzeti redaksiyası müsabiqəsində 2-ci mükafata layiq görülmüşdür. 1945-1947-ci illərdə "Kommunist" qəzetində ədəbi işçi,

tərcüməçi 1947-1949-cu illərdə "İnqilab və mədəniyyət" jurnalında poeziya şöbəsinin müdiri olmuşdur. 1950-ci ildə Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun teatrşünaslıq fakültəsinə bitirmiş, sonra bir müddət Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatında bədii ədəbiyyat şöbəsinin redaktoru işləmişdir. 1956-1958-ci illərdə Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının İncəsənət və Layihə İnstitutunun aspiranturasında təhsil almışdır. O, teatrşünas kimi teatr sənəti ilə sıx bağlı olmuş "M.Əzizbəyov adına teatr" (Moskva, 1959), "Şərəfli yol" (1974) monoqrafiyalarını və ədəbiyyatşünaslıq, dramaturgiya və kino sənəti problemlərinə dair çoxlu məqalələrini qələmə almaqla milli teatrın inkişafına kömək etmişdir.

“İnsan ürəyi” mahnısı Tofiq Bakıxanovun Adil Babayev yaradıcılığına ilk müraciəti deyildir. Belə ki, Xalq artistləri Tofiq Bakıxanov və Nəriman Məmmədov bir neçə onillik əvvəl Adil Babayevin “Qız görüşə tələsir” pyesi əsasında operetta yazmışlar.

Maraqlıdır ki, Adil Babayevin “İnsan ürəyi” şeirindəki bir bəndi bilavasitə onun özünün, Tofiq Bakıxanovun və Nəriman Məmmədovun ürəyinə xitabən oxumaq mümkündür.

*“Onun şöhrətindən güc aldı şeirim,
Odur sənətimin hüsnü, bəzəyi.
Ən geniş otağım, ən əziz yerim
İnsan ürəyidir, insan ürəyi”.*

Şairin “Nurlu bir ümid kimi” şeirində – Tofiq müəllim həmin şeirə də romans yazıb – bilavasitə ülvî dəyərlərdən, bəşəri sevgidən söz açılır: “Varlığınla bağlıdır, ilqarım, andım ancaq”.

Bəstəkarın müraciət etdiyi ikinci şair İslam Səfərli-
dir. 1923-cü ildə Babək rayonunun Şəkərabad kəndində dünyaya göz açmış İslam Səfərli Naxçıvandakı 1 saylı məktəbi bitirdikdən dərhal sonra könüllü olaraq Böyük Vətən müharibəsində iştirak etmişdir. Müharibə illərində qələmə aldığı “Ordumuza ithaf”, “Ədəbi gənclik”, “Onuqlar”, “Əmin ol ata!”, “Qoşa söyüd”, iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, general-mayor Həzi Aslanovun əziz xatirəsinə həsr ediyi “Təzə çiçəklər”, “Üçüncü hərbi istəmirik” və s. şeirləri onun hafizəsində buraxdığı dərin izlərin təsirindən yaranmışdır. Müharibə mövzusu gənc şairin poemalarında da öz əksini tapmışdır. “Sınaq gecəsi”, Çex qızının məhəbbəti, “Yaralı nəğmə”, “Qılgıncım”, “Fırtınalar adası”, “Dəfinə”, “Ələsgər”, “Birinci katib”, “İnsan ləpiri”, “İki bacı”, “Qeyrət qapısı”, “Abşeron yatağı” və s. biri-birindən maraqlı poemaları diqqəti çəkmiş, yadda qalan olmuşdu. İslam Səfərli dramaturq kimi də böyük uğurlar qazanmışdır. “Göz həkimi”, “Ana ürəyi”, “Yol ayrıcı”, “Xeyir və Şər”, “Dədəgünəş əfsanəsi” və başqa pyesləri ona böyük uğurlar qazandırmışdır.

Tofiq Bakıxanov İslam Səfərlinin “Payızda gəldi” şeirinə sözün həqiqi mənasında payız-əhval ruhiyyəli, kövrək, nağılvari bir romans yazmışdır:

*“Payız gəldi soldu yarpaq,
Səni gözləyir bağça, bağ.
Səbrim qalmayıb, qaragöz, gəl.
Tökülür xəzəl”.*

Şairin “Sevgilim” şeirinə yazılmış romans isə sevən gəncin öz həqiqi məhəbbətini izhar etdiyi anları məhz musiqinin dili ilə canlandırır:

*“Şiş dağların arxasında günəş batır, sevgilim,
Göy budaqlar arasında quşlar yatır, sevgilim.*

(1923-1974)

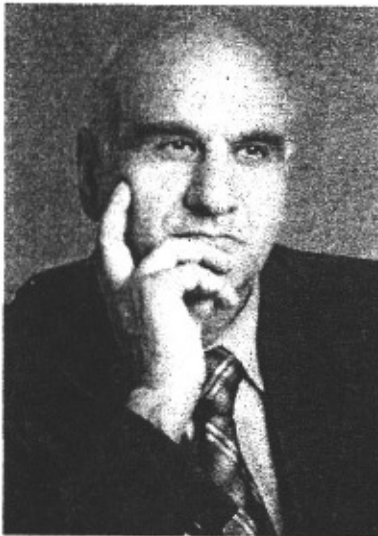
*Yuxum qaçmış, kipriklərim qovuşmayır gecələr,
Demə səni vurğun qəlbim soruşmayır gecələr.
Ulduzların sanı qədər səni yada salıram.
Evinizin qabağında sübhədək tək qalıram”.*

Məlum olduğu kimi, İslam Səfərlinin milli-mənəvi dəyərlərimiz, xüsusən, sənət korifeylərimiz haqqında da çoxsaylı şeirləri vardır. Onlardan biri də böyük ədib Cəfər Cabbarlıya həsr edilmiş “Cəfərim mənim” şeiridir. Həmin şeir Tofiq Bakıxanovun bəstəsiylə özünə ikinci ömür qazanmışdır:

*“Ustad sadiq qalsa öz ilqarına,
Milyonlar bir mizrab vurur tarına.
Sənin könül adlı söz diyarına
Düşübdür yenə də səfərim mənim.
Dəryadan dərinəsən, göydən qəlbisən,
Bir zümrüd quşusan, uçuşunla sən”.*

İslam Səfərlinin “Könül deyir, yaşa hələ” şeirinin isə xoşbəxtliyi ondadır ki, bu şeirə bir neçə bəstəkar müraciət etmişdir. Xalq artisti Əlibaba Məmmədov isə həmin şeirə təsnif bəstələmişdir:

*“Səfərdəyəm, səfərimi vurmamışam başa hələ
Arzularım əməllərim toxunmayıb daşa hələ .
Dolaşıb kəndi, şəhəri, dağlarda açdım səhəri
Fikrim gəzir üfüqləri dönüb qızıl quşa hələ”.*

Növbəti mahnının müəllifi şair-dramaturq Asim Yadigarıdır. Naxçıvan Dövlət Musiqili Dram Teatrında Muxtar Respublika Yazıçılar Birliyinin sədri, şair-dramaturq Asim Yadigarın 60 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirdə qeyd edilmişdi ki, Azərbaycançılıq məfkurəsinin tərənnümü Asim Yadigar yaradıcılığının əsasını təşkil edir. Onun ədəbi külliyyatında Vətənimizi tərənnüm edən, xalqımızın dünənini və bu gününü əks etdirən şeir, poema və dram əsərləri xüsusi yer tutur.

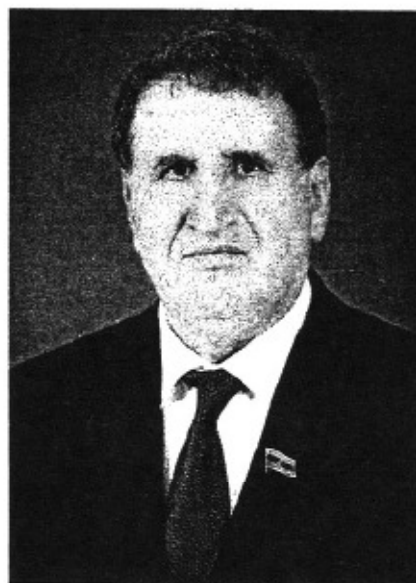
Tofiq Bakıxanov Asim Yadigarın Azərbaycan təbiətinin möcüzələrindən biri kimi qəbul edilən bir ünvana – Batabat dağlarına həsr edilmiş şeirinə musiqi bəstələyib. Elə, şeirin adı da “Batabat dağları”dır.

*“Al Günəşin saçaqlanan telləri
Gəlin kimi bəzəyibdir çölləri.
Nəfəsimlə çiçəkləri-gülləri,
Öpə-öpə oyatmağa gəlmişəm”.*

Fikrimizcə, həm şeirə, həm də musiqiyə, bəstəyə rəvnəq verə biləcək, əsrarəngiz bir təbiət lövhəsidir.

Bu yaxınlarda Bakıdakı Beynəlxalq Muğam Mərkəzində görkəmli tarzən, pedaqoq, musiqi təşkilatçısı və ictimai-siyasi xadim Əhməd xan Bakıxanovun 125 illik yubileyinə həsr edilmiş təntənəli mərasim keçirildi. Tədbirin aparıcısı, akademik Rafael Hüseynov Əhməd Bakıxanov haqqında dediyi fikirləri yekunlaşdırarkən, söhbəti Tofiq Bakıxanovun üzərinə gətirdi və dedi ki, Tofiq müəllim qocaman tut ağacı kimidir. Çünki tut ağacının yaşı nə qədər artsa da, o, hər il bar verir. Akademik qeyd etdi ki, Tofiq Bakıxanovun son günlər qələmə aldığı "Arpaçay" mahnısı da məhz qocaman tut ağacının bəhəri kimi şirindir. Həmin məclisdə tamaşaçılara təqdim edilən "Arpaçay" mahnısının sözlərinin müəllifi isə Naxçıvanın yetirdiyi ən ünlü simalardan olan akademik İsa Həbibbəyli dir.

1949-cu il oktyabrın 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Şərur rayonunun Danzik kəndində anadan olmuş İsa Həbibbəyli Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutu Naxçıvan filialının dil-ədəbiyyat fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir. Filologiya elmləri doktoru, professordur. Atatürk Kültür, Dil və Tarix Qurumunun müxbir üzvüdür. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin və Jurnalistlər İttifaqının üzvüdür. Əməkdar elm xadimidir. 1971-ci ildən Şərur rayonunda kənd orta məktəbində müəllim işləmişdir. 1975-ci ildən Naxçıvan Dövlət Universitetində müəllim, dosent, elmi işlər üzrə prorektor, 1996-cı ildən 2013-cü ilə qədər isə Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru vəzifələrində çalışmışdır. 2013-cü ilin aprel ayından Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidentidir.

*"Dərmandır torpağa, çarədir elə,
Fidanlar boy atıb çevrilər gülə.
Qışda dağ yolunda bir gümüş kəmə,
Yayda sərinlikdir, payızda bəhər".*

Şeirlərinə yazılmış musiqi əsəri ilə bu kitaba düşən növbəti şair Ramiq Muxtardır. 1942-ci il, sentyabrın 5-də Naxçıvan şəhərində ziyalı ailəsində anadan olan Ramiq Muxtar "Üfüqlər qızaranda", "Əlvida, köhnə dünya", "Doğma səmanın ulduzları" və digər pyesləri Bakı, İrəvan, Naxçıvan, Qazax, Ağdam Dövlət Dram teatrlarında uğurla tamaşaya qoyulub. Nəğməkar şairin sözlərinə 120-dən artıq mahnı bəstələnib. Son 15 il ərzində respublikada keçirilən hərbi vətənpərvərlik mövzundakı müsabiqələrdə onun sözlərinə bəstələnən mahnılar 8 dəfə birinci mükafata layiq görülüb. Əcəmi yurdunun bütün övladları kimi o da "Naxçıvan" sözünü

fəxrlə dilə gətirir. Amma bu söz onun şeirinin təkə adında göstərilir. Şeirin özündə isə ... Naxçıvan haqqında deyilməli o qədər ifadələr varki...

Ramiq Muxtar Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin fərdi təqaüdçüsüdür. Eləcə də Gürcüstan Respublikasının "Şərəf" ordeni ilə təltif olunmuşdur (2003).

*"Qoca Şərqin qapısında
Düşmənlərə göz dağıdır.
Ulu Heydər, Cavid, Bəhrüz
Əcəmilər ocağıdır.
Müjdə dolu sabahları
Xoş qədəmli illərdədir.
İlham kimi elə bağlı
Etibarlı əllərdədir".*

Biz adını çəkdiyimiz şairlərin ilhamını da alqışlayırıq, həmin şeirlərə musiqi yazan bəstəkarın rübabını da. Amma, fikrimizcə, alqışlanmalı başqa bir ünvan da var: bu kitabı ərəşəyə gətirmək təşəbbüsüylə çıxış edənlər və həmin təşəbbüsün reallaşdırılmasına dəstək verənlər. Eşq olsun, hamınıza! Əcəmi yurdunun sözünü də, sədasını da oxuculara çatdıracaq başqa kitablarda görüşənədək!

İttifaq MİRZƏBƏYLİ,
Əməkdar jurnalist.

Bakı, 8 yanvar, 2018-ci il.

NAXÇIVAN
Səs ilə fortepiano üçün
Mahnı

Allegretto

mus: Tofiq Bakıxanovun
söz: Ramiq Muxtarındır

Səs

Piano

f (mf)

5

1

9

2

2

İl gəl - dik - jə il üs - tü - ne

f *p*

13

1

2

gö - zəl - lə - şir Nax - ci - va - nım Nax - ci - va - nım

f

17

gü - nəş ki - mi şö - lə sa - çar yer ü - zü - nə

21

1 2

Nəq - şı - ja - nım Nəq - şı - ja - nım Qo - ja Şər - qın

25

qa - pı - sım - da düş - mən - lə - rə göz - da - ğı - dı

29

U - lu hey - dər, Ja - vid, Bəh - ruz,

33

ə - jə - mi - lər O ja - ğı -

36 *mf (f)*

dı. ə - sr - lər dən

39

gə - lib ke - ğib Boy a - tub -

42

- dır za - man, za - man.

Фине

İl gəldikcə il üstünə
Şölə saçır Naxçıvanım.
Ana kimi hər qonağa
Qucaq açır Naxçıvanım.

Nəqərat:

Qoca Şərqi qapısında
Düşmənlərə göz dağıdı.
Ulu Heydər, Cavid, Bəhruz,
Əcəmilər ocağıdı.

Əsrlərdən keçib gəlib,
Boy atıbdı zaman-zaman.
Nuh peyğəmbər babamızdan
Bir töhfədir – el Naxçıvan.

Müjdə dolu sabahları,
Xoş qədəmli illərdədi.
İlham kimi elə bağlı
Etibarlı əllərdədi.

Nəqərat:

Qoca Şərqi qapısında
Düşmənlərə göz dağıdı.
Ulu Heydər, Cavid, Bəhruz,
Əcəmilər ocağıdı.

Əsrlərdən keçib gəlib,
Boy atıbdı zaman-zaman.
Nuh peyğəmbər babamızdan
Bir töhfədir – el Naxçıvan.

ARPAÇAY
Səs ilə fortepiano üçün
Mahnı

Mus: Tofiq Bakıxanov
Söz: İsa Həbibbəyli

♩ Allegretto

mf

Dağ-lar-dan tō-kū-lər, bu-laq-dan i-çər,

p

Çağ-la-yar, na-ğıl-dan, ü-rək-dən ke-çər. Xan-ço-ban

yad-da-şı, sa-ra-ya həm-dəm ba-xı-şı a-la-göz

1. 2. *poco a poco cresc*

qaş-la-rı qə-ləm, qaş-la-rı qə-ləm, qaş-la-rı qə-ləm,

f Nəqərat:

Dər- man - dir tor - pa - ğa, ça-rə - dir e - lə,

mf

Fi - dan - - lar boy a - - tıb çev-ri- lər gü-

mf

lə, Fi - dan-lar boy a - - tıb çev-ri- lər gü - lə

p

f

Fi - dan - lar boy a - - tıb çev-ri- lər gü - lə

mf

I

Dağlardan tökülər, bulaqdan içər, } 2
 Çağlayar, nağıldan, ürəkdən keçər.
 Xançoban yaddaşı, saraya həmdəm,
 Baxışı alagöz, qaşları qələm.
 Qaşları qələm, qaşları qələm.

Nəqərat:

Dərmandır torpağa, çarədir elə,
 Fidanlar boy atıb, çevrilir gülə. } 3

II

Qışda dağ yolunda bir gümüş kəmə, } 2
 Yayda sərinlikdi, payızda bahar.
 Şərurum yaxası, Arazın qolu
 Işıq dalğası, aydınlıq yolu
 Işıq dalğası, aydınlıq yolu

Nəqərat:

Dərmandır torpağa, çarədir elə,
 Fidanlar boy atıb, çevrilir gülə.

III

İnsan tək düşünər, nəğmə tək coşar
 Sevməyi bacaran ürəkdə yaşar
 Xançoban yaddaşı, saraya həmdəm
 Baxışı alagöz, qaşları qələm,
 Qaşları qələm, qaşları qələm.

Nəqərat:

Dərmandır torpağa, çarədir elə,
 Fidanlar boy atıb, çevrilir gülə.

BATABAT DAĞLARI

Səs ilə fortepiano üçün

Mahnı

Musiqisi Tofiq BAKIXANOVUN
Sözləri Asim YADIGARLININDIR

Allegretto

Piano

OXUmaq

Səs

1. Mən - siz do - lan - do - lux - su - nan, a dağ - lar,

Piano

ye - nə si - zi o - vut - ma - ға gel - mi - şəm.

Ü-rək ü-zən qay-ğı - la-ri, qəm - lə-ri qoy - nu-nuz-da

u - nut-ma-ğa gel - mi-şəm.

Al gü - nə - şin sa - çaq - la - nan tel - lə - ri,

gə - lin ki - mi bə - zə - yib - dir çöl - lə - ri

nə - fə - sim - lə çi - çək - lə - ri, gül - lə - ri,

ö - pə, ö - pə o - yat - ma - ğa gəl - mi - şəm.

Coda
f
Mər - can göz - lü Ba - ta - ba - ta gəl - mi - şəm.

Coda
f

I

Mənsiz dolan – doluxsunan, a dağlar,
Yenə sizi ovutmağa gəlmişəm.
Ürək üzən qayğıları, qəmləri
Qoynunuzda unutmağa gəlmişəm.

Nəqərat:

Al günəşin saçaqlanan telləri,
Gəlin kimi bəzəyibdir çölləri.
Nəfəsimlə çiçəkləri, gülləri
Öpə-öpə oyatmağa gəlmişəm.

II

A dağ çayı, coşğun bulaq, şələlə,
Nə çağlayır, coşursunuz gur belə?
Bir yaralı, bir nəğməli könüllə
Bu gün sizi oxutmağa gəlmişəm.

Nəqərat:

Al günəşin saçaqlanan telləri,
Gəlin kimi bəzəyibdir çölləri.
Nəfəsimlə çiçəkləri, gülləri
Öpə-öpə oyatmağa gəlmişəm.

III

Ağ buludlar, a dağlarım, şalınmı?
Zümrüd meşə yanağında xalınmı?
Güllü tala gül butalı xalınmı?
Tamaşana baxa-baxa gəlmişəm.

Nəqərat:

Al günəşin saçaqlanan telləri,
Gəlin kimi bəzəyibdir çölləri.
Nəfəsimlə çiçəkləri, gülləri
Öpə-öpə oyatmağa gəlmişəm.
Mərcan gözlü Batabata gəlmişəm.

CƏFƏRİM MƏNİM
Səs ilə fortepiano üçün
Mahnı

Sözləri: İslam Səfərli

Allegro moderato

Oxumaq

Us_tad sa_diq qal_ sa öz il_qa_rı_na, mil_yon_lar bir

miz_rab vu_rar ta_rı_na. Mil_yon_lar bir miz_rab vu_rar

p

ta_ri_na. Sə_nin kö_nül ad_lı söz di_

mp

3

_ya_ri_na, Sə_nin kö_nül ad_lı söz di_

3

mf

_ya_ri_na, Düşüb_dür ye_nə də sə_fə_rim mə_

p

Nəqərat *f*

_nim. Dər_ya_dan də_rin_sən, göy_dən qəl_bi_

Bir züm_rüd qu_şu_san u_çu_şun_la

mf

mf

sən. El_xa_nı, Ya_sarı, Al_ma_sı se_vən,
sən.

p

Se_vi_li sev_di_rən, Cə_fə_rim mə_nim, _rim mə_nim.

tr

1 2

8

Ustad sadıq qalsa öz ilqarına,
Milyonlar bir mızrab vurar tarına.
Sənin könül adlı söz diyarına
Düşübdür yenə də səfərim mənim.

Nəqərat:

Dəryadan dərinsən, göydən qəlbisən,
Bir zümrüd quşusan uçuşunla sən.
Elxanı, Yaşarı, Alması sevən,
Sevili sevdiren, Cəfərim mənim.

Əlinə ilk qələm aldığın günü,
Hürkütdün gözlərdə yatan mürğünü.
Ucalt göyə, qaldır sənət mülkünü
Cəfərim, Cabbarlım – zəfərim mənim.

Nəqərat:

Dəryadan dərinsən, göydən qəlbisən,
Bir zümrüd quşusan uçuşunla sən.
Elxanı, Yaşarı, Alması sevən,
Sevili sevdiren, Cəfərim mənim.

SEVGİLİM

F-no ilə oxumaq üçün Romans

Mus: Tofiq Bakıxanov

Söz: İ.Səfərlininidir

Moderato

Piano

p poco a poco

P-no

cresc *mf*

Canto

mf

Şiş dağ-la-rın ar-xa-sın-da Gü-nəş ba-tır sev-gi-lim

P-no

1

Canto

2 a tempo

Sev-gi-lim Göy bu-dağ-lar a-ra-sın-da Quş-lar ya-tır,

P-no

2 rit.

Canto

1 2

Quş - lar ya - tır sev - gi - lim, sev - gi - lim sev - gi - lim

P-no

Canto

Yu - xun
De - mə

P-no

Canto

qaş - mış
sə - ni

kip - rik - le - rim
Vur - ğun qəl - bim

P-no

Canto

qo - vuş - ma - yır ge - cə - lər
so - ruş - ma - yır ge - cə - lər

P-no

Canto

ul - duz - la - rin sa - pi qa - dar sa - ni

P-no

Canto

ya - da sa - li - ram e - vi - mi - zin, e - vi - mi - zin

P-no

p

Canto

Qa - ba - gna - da süb - ha ki - mi qa - li - ram, süb - ho ki - mi

P-no

Canto

qa - li - ram

P-no

mf poco a poco accelerando

47

Canto

e - vi - mi - zin, e - vi - mi - zin qa - ba - ğın - da süb - ha ki - mi

P-no

mp

51

Canto

qa - li - ram So - her me - hu
ca - ma - li - na

P-no

mf

55

Canto

pen - cə - rə - nə qa - nad ça - lan an - da mən an - da mən
ilk per - va - nə ol - mu - şam ca

P-no

1 2

59

Canto

qa - ra göz - lüm şər qa - rı - şır ax - şam dü - şür ax - şam dü - şür
Vü - sa - lım - la çi - çək a - çıb eş - qi - mi - zin

P-no

1

63

Canto

63

P-no

2

Gəl ba - rı, gəl ba - nı ba - ha - nı

SEVGİLİM

Sözləri: İ.Səfərli

Şiş dağların arxasında günəş batır, ey sevgilim,
 Göy budaqlar arasında quşlar yatır ey sevgilim.
 Yuxum qaçmış, kipriklərim qovuşmayır tər gecələr,
 Demə səni vurğun qəlbim soruşmayır yar gecələr.
 Ulduzların sanı qədər səni yada salıram.
 Evinizin qabağında sübhə kimi tək qalıram.
 Səhəh mehi pəncərəyə qanad çalan o anda mən,
 Camalına ilk pərvanə olmuşam cahanda mən.
 Qara gözlüm, şirin sözlüm axşam düşür, gəl barı,
 Vüsalınla çiçək açsın eşqimizin şən baharı ...

PAYIZDA GƏLDİ
F-no ilə oxumaq üçün
Romans

mus: T.Bakıxanovundur

söz: İ.Səfərlimindir

67 **Moderato**

P-no

72

P-no

77 **a tempo**

Canto

Pa - yız gal - di yar sol - du var - paq var - paq

1 2

P-no

82

Canto

sə - ni göz - lə - yir o bağ - ça bağ

P-no

86

Canto

sə - ni göz - lə - yir bağ - ça bağ,

P-no

90

Canto

Göz - lə - yir ba - ça bağ

P-no

poco

94

Canto

P-no

a poco cresc.

98 *f*

Canto

Səb - rim qal - ma - yib qa - ra

P-no

102

Canto

göz gəl tō - kū - lūr xə -

P-no

106

Canto

zəl Nī - gar tez

P-no

110

Canto

gəl

P-no

p poco *cresc.*

113 *mf*

Canto

ay qız

P-no

117

Canto

qov - ru - lub ya - nı - ram mən sə - ni

P-no

121

Canto

tək sə - ni a - nı - ram mən, a - nı - ram

P-no

125 *p*

Canto

mən sən - siz qov - ru-lub qa - na dō -

P-no

129

Canto

nūr Ba - ha - rım, ba - ha - rım xə - za - na dö -

129

P-no

133

Canto

nūr gəl

133

P-no

gə -

"PAYIZDA GƏLDİ"

Sözləri: İslam Səfərli

Payız gəldi yar soldu yarpaq } 2
 Səni gözləyir o bağca bağ,
 Səni gözləyir bağca bağ,
 gözləyir bağca bağ.

Səbrim qalmayıb qara göz gəl } 2
 tökülür xəzəl
 Nigar tez gəl.

Ay qız qovrulub yanıram,
 Mən səni, tək səni anıram mən,
 anıram mən.
 Sənsiz bağrım qana dönür. } 2
 Baharım, baharım xəzana dönür }
 gəl...

KÖNÜL DEYİR YAŞA HƏLƏ!

F-no ilə oxumaq üçün

Romans

mus: T.Bakıxanov

söz:H.Hüseynzadə

497 Allegretto

Canto

P-no

1 2

502

Canto

P-no

Sə-fər-də-yəm, sə-fə-ri-mi Vur-ma-mı-şam ba-şa hə-lə

506

Canto

P-no

Ar-zu-la-rım, ə-məl-lə-rin to-xun-ma-yıb da-şa hə-lə

510

Canto

P-no

Ar-zu-la-rım, ə-məl-lə-rim to-xun-ma-yıb da-şa hə-lə

514

Canto

Do - la - şıb kən - di şe - hə - ri - - - - -

P-no

518

Canto

Dağ-lar-da aç - dım sə - hə - ri

P-no

522

Canto

Fik-rim gə-zir ü - fūq - lə - ri Dö-nüb qı-zıl qu - şa hə - lə

P-no

526

Canto

fik-rim gə-zir ü - fūq - lə - ri Dö-nüb qı-zıl qu - şa hə - lə

P-no

KÖNÜL DEYİR YAŞA HƏLƏ!

Sözləri: İslam Səfərli

Səfərdəyəm, səfərimi
Vurmamışam başa hələ
Arzularım, əməllərim
toxunmayıb daşa hələ
Arzularım, əməllərim
toxunmayıb daşa hələ
Dolaşıb kəndi, şəhəri
Dağlarda açdım səhəri
Fikrim gəzir üfüqləri
Dönüb qızıl quşa hələ
Dönüb qızıl quşa hələ

NURLU BİR ÜMİD KİMİ

F-no ilə oxumaq üçün

Romans

mus: T. Bakıxanovundur
söz: A. Babayevindir

210 S.Ə. *mf*

P-no

214 *p*

Canto

Mə-həb-bə-tin fə-rə-hi Ay-rı-lı-ğın köy-nə-vi

214 *mp*

P-no

218 *mf*

Canto

köy-nə-vi A-şiq-lə-rin qis-mə-ti dün-ya-da bun-

218 *mf*

P-no

222

Canto

lar o-lar Vü-sa'i-i-lə gül a-çır ne-çə in-san
Hic-ran-ğa-lir gen dün-ya se-vən-lə-rə

222 *p*

P-no

226 1 2 *f*

Canto *ü - rə - yi* *dar - o - lar* *Sev - gi - lim eş - qin mə - ni*
hey - ra - nam mən ay ni - gar

P-no *mf*

230 1 2

Canto *u - cal - dır gün - dən gü - nə* *eşq - i - nə*
sə - nin tə - miz 1 *eş - qi - nə* 2

P-no

234

Canto *mən - də sə - ni*

P-no *mf*

238 *mf*

Canto *se - vi - rəm* *nür - lu bir* *ü - mid ki - mi* *ü - rə - yim od*

P-no

242

Canto

dan çıx - mış məğ - rur bir i - gid ki - mi, məğ - rur bir i -

P-no

246

Canto

-gid ki - mi, i - gid ki - mi Var - lı - ғы - na bağ - lı - dır

P-no

f **Meno mosso**

250

Canto

il - qa - rım an - dım an - caq ay - rı - lıq il -

P-no

254

Canto

lə - ri - mi qar - şı - sın - da du - ra - caq an - dım

P-no

258 *mf*

Canto

Se - vi - rəm şə - və ki - mi göz - lə - ri - nin rən - gi - ni

P-no

mf

262

Canto

Sa - ı - nın bu - ru - mu - nu sə - si - nin a - hən - gi - ni

P-no

poco a poco diminiendo

266 *rit.* Tempo I

Canto

se - vi - rəm mən - də sə - ni se - vi - rəm nur - lu bir ü -

P-no

mp

270

Canto

-mid ki - mi ü - rə - yi od - dan ıx - mış məğ - rur bir i -

P-no

274 *mf*

Canto

-gid ki - mi Ay qız sə - ni se - vi - rəm Nur - lu bir ü-

P-no

278

Canto

- mid ki - mi nur - lu bir ü - mid ki - mi, ü - mid ki - mi, ü -

P-no

282 *poco rit.* *a tempo*

Canto

-mid ki - mi, ü - mid ki - mi

P-no

285

Canto

P-no

mf *poco rit.* *8va* *e dimin.* *pp*

"NURLU BİR ÜMİD KİMİ"

Sözləri: Adil Babayev

Məhəbbətin fərəhi, ayrılığın köynəyi
Aşıqlərin qisməti dünyada bunlar olar
Vüsal ilə gül açır neçə insan ürəyi
Hicran gəlir gen dünya sevənlərə dar olar
Sevgilim eşqin məni ucaldır gündən-günə
Heyranam mən ay Nigar sənin təmiz eşqinə

Mən də səni sevirəm nurlu bir ümid kimi,
Ürəyim oddan çıxmış məğrur bir igid kimi,
Məğrur bir icid kimi, icid kimi.

Varlığına bağlıdır ilqarım andım ancaq,
Ayrılıq illərimin qarşısında duracaq andım
Sevirəm şərə kimi gözlərinin rəngini
Saçının burununu səsinin ahəngini sevirəm
Mən də səni sevirəm nurlu bir ümid kimi.
Ürəyi oddan çıxmış məğrur bir igid kimi
Ay qız səni sevirəm
Nurlu bir ümid kimi,
Nurlu bir ümid kimi,
Ümid kimi, ümid kimi, ümid kimi.

DƏNİZƏ BAXAN ZAMAN
F-no ilə oxumaq üçün
Romans

mus: T.Bakıxanov
 söz: A.Babayev

Tempo di Valse

288

P-no

291

P-no

294

P-no

298

Canto

298

P-no

Də - ni - zə ba - xan za - man sən dü -

302

Canto

şür - sən ya - dı - ma, ya - dı - ma o - da

P-no

306

Canto

sə - nin ki - mi - dir gah ə - sə - bi

P-no

310

Canto

Gah hə - lim, Gah hə - lim

P-no

314

Canto

Bu də - yiş - kən ha - lın - la qəl - bi -

P-no

318

Canto

mə, qəl - bi - mə

P-no

322

Canto

Şə - fəq - li bir fir - ti - na

P-no

326

Canto

Gə - tir - mi - san gō - zə - lim

P-no

330

Canto

Də - niz ki - mi tə - laş - lı, tə - la -

P-no

334

Canto

tüm - lü o - lur-san hə - ya - tı - min.

P-no

338

Canto

tu - fan - lı kû - lək - li çağ - la - rın -

P-no

342

Canto

da, kû - lək - li, çağ - la - rın - da

P-no

347

Canto

347

P-no

351

Canto

Se - vi - rəm ey sev - gi - lim Sən - də

P-no

355

Canto

ki bu xis - lə - ti ũ - rək - in - də

P-no

359

Canto

ya - şa - yan mə - həb - bə - ti nif - rə - ti

P-no

363

Canto

Dur - ğun - lu - ğa Düş - mə - nəm Ə - zəl

P-no

367

Canto

gün - den bi - lir - sen Bu da -

P-no

371

Canto

yiş - kən ha - lın - la, bu da - yiş - kən

P-no

375

Canto

ha - lın - la gö - züm - də yük - sə -

P-no

379

Canto

lir - sen, gö - züm - də yük - sə -

P-no

383

Canto

383

P-no

pp

DƏNİZƏ BAXAN ZAMAN

Sözləri: Adil Babayev

Dənizə baxan zaman sən düşürsən yadıma, yadıma }2
 O da sənin kimidir gah əsəbi, gah həlim,
 gah həlim.

Bu dəyişkən halınla qəlbimə
 Şəfəqli bir fırtına gətirmisən gözəlim
 Dəniz kimi təlaşlı, təlatümlü olursan
 həyatımın tufanlı, küləkli çağlarında,
 küləkli çağlarında.

Sevirəm ey sevgilim
 Səndəki bu xisləti
 Ürəkimdə yaşayan məhəbbəti, nifrəti.
 Dürğunluğa düşməyəm əzəl gündən
 bilirəm.

Bu dəyişkən halınla, bu dəyişkən halınla
 gözümdə yüksəliyorsən, gözümdə yüksəliyorsən
 gözümdə.

"İNSAN ÜRƏYİ"
F-no ilə oxumaq üçün
Romans

mus: T.Bakıxanov
söz: A.Babayev

Moderato

388

P-no *mf*

392

Canto

392

P-no *p* poco a poco cresc endo

8vb 8vb-1 8vb-1 8vb-1

396 *mf*

Canto

396

İn - san ne - fe - sin - den sas - la - nen sa - zam

P-no

p

400

Canto

400

İn - san ne - fe - sin - den sas - la - nen sa - zam

P-no

404

Canto

404

Şer - i - me qa - nad - ır in - san di - la - yi

P-no

p

408

Canto

408

in - san di - la - yi İn - san in - san di - la -

P-no

p

412

Canto

yi

P-no

416

Canto

f

en - de - rin ūm - ma - nim, en de - rin ūm - ma - nim

P-no

mf

420

Canto

en de - rin ūm - ma en - de - rin fe - zam, en de -

P-no

424

Canto

rin fe - zam in - san, in - san in - san

P-no

sf

428

Canto

ū-rā - yi - dir In - san ū-rā - yi - dir.

P-no

a poco cresc.

8va

432

Canto

In - san ū-rā - yi - dir, In - san

P-no

mf

436

Canto

ū-rā - yi 8va

P-no

8va

440

Canto

8va

P-no

poco a poco ac ce li ran do

444 **Tempo I** *mp*

Canto

in - sa - ni dar gūn - də mən qəh - mər o - lum

P-no

448

Canto

bō - lū şūm o - nun - la du - zu çö - rə - yi

P-no

452 *f*

Canto

Ən u - zaq mən - zi - lim on ça - tin yo -

P-no

455

Canto

lum lum in - san

P-no

458

Canto

ü - rə - yi - dir, in - san ü - rə - yi, ü - rə - yi

P-no

poco

rit.

462

Canto

Ü-rə - yi

P-no

mp

dolce

rit.

467

Canto

O - nun şö - h - rə - tin - dən güc al - dı şe - rim

P-no

p

a tempo

471

Canto

O - dur sə - nə - ti - min hüs - nū bə - zə - yi

P-no

475

Canto

Ön ge-niş o-ta-ğım ön ö-ziz ye-rim

P-no

479 *f*

Canto

İn - san ü - rə - yi - dir, in - san ü - rə - yi -

P-no *mf*

483

Canto

dir İn - san ü - rə - yi - dir,

P-no

486 *mf (p)*

Canto

in - san ü - rə - yi

P-no *p (mp)*

489

Canto

İn - san ü - rə - yi

P-no

p *mf* poco

493

Canto

po - co di mi nu - en do

P-no

pp Fine

İNSAN ÜRƏYİ

Sözləri: Adil Babayevindir

İnsan nəfəsindən səslənən sazam,
Şərimə qanaddır insan diləyi.
Ən dərin ünmanım, ən dərin fəzam –
İnsan ürəyidir, insan ürəyi.

İnsana dar gündə mən qəhmər olum,
Bölüşüm onunla duzu-çörəyi.
Ən uzaq mənzilim, ən çətin yolum
İnsan ürəyidir, insan ürəyi.

Onun şöhrətindən güc aldı şərim,
Odur sənətimin hüsnü, bəzəyi.
Ən geniş otağım, ən əziz yerim
İnsan ürəyidir, insan ürəyi.

MÜNDƏRİCAT

TOFIQ ƏHMƏD AĞA OĞLU BAKIXANOVUN FƏXRİ ADLARI VƏ MÜKAFATLARI.....	4
ƏCƏMİ YURDUNUN SÖZÜ, SƏDASI.....	5
NAXÇIVAN (Səs ilə fortepiano üçün mahnı).....	10
ARPAÇAY (Səs ilə fortepiano üçün mahnı).....	14
BATABAT DAĞLARI (Səs ilə fortepiano üçün mahnı).....	18
CƏFƏRİM MƏNİM (Səs ilə fortepiano üçün mahnı).....	22
SEVGİLİM (F-no ilə oxumaq üçün romans).....	25
PAYIZDA GƏLDİ (F-no ilə oxumaq üçün romans).....	30
KÖNÜL DEYİR YAŞA HƏLƏ! (F-no ilə oxumaq üçün romans).....	35
NURLU BİR ÜMİD KİMİ (F-no ilə oxumaq üçün romans).....	38
DƏNİZƏ BAXAN ZAMAN (F-no ilə oxumaq üçün romans).....	44
“İNSAN ÜRƏYİ” (F-no ilə oxumaq üçün romans).....	51

Çapa imzalanıb: 30.01.2018.
Format: 84x108 1/16. Qarnitur: Times.
Həcmi: 3, 75 ç.v. Tiraj: 100. Sifariş № 27.

TƏRCÜMƏ
VƏ NƏŞRİYYAT-POLİQRAFIYA MƏRKƏZİ

Az 1014, Bakı, Rəsul Rza küç., 125/139b
Tel./faks 596 21 44; (055) 715 63 99
e-mail: mutarjim@mail.ru
www.mutercim.az

